

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

заступник ректора ХНАДУ

професор _____ Гладкий І.П.

“ ____ ” _____ 20__ року

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Управління витратами

(назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)

підготовки

бакалавр

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань

0305 «Економіка та підприємництво»

(шифр і назва галузі знань)

напряму підготовки

6.030504 «Економіка підприємства»

(шифр і назва напряму підготовки)

кваліфікації¹

бакалавр з економіки підприємства

(шифр і назва кваліфікації для бакалавра, спеціальності - для магістра))

(шифр _____)

(за ОПП чи № навчального плану)

2016 рік

¹ якщо програма використовується для підготовки фахівців декількох напрямів підготовки (спеціальностей) то перерахувати усі.

Розроблено та внесено: кафедрою економіки підприємства
(повне найменування кафедри)

Розробники програми: доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н., доцент
Блага В.В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 1 від "30" вересня 2016 р.
(номер) (та дата протоколу)

Т.в.о. завідуючого кафедрою доц. _____ Бабайлов В.К.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

"Узгоджено"
Декан _____ факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)
професор _____ Дмитрієв І.А.
(вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)
" " _____ 20 _____ року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2016 рік

© _____, 2016 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Управління витратами» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки бакалаврів напряму «Економіка підприємства».

1. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання дисципліни є набуття теоретичних та відпрацювання практичних навичок формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень.

1.2. **Предметом** навчальної дисципліни є процес цілеспрямованого закономірного формування витрат за їх видами, місцями та носіями за постійного контролю рівня витрачання ресурсів і стимулювання економії.

1.3. **Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань та навичок науково-обґрунтованого підходу до рішення проблем управління витратами підприємства у багатоукладній економіці.

1.4. По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- загальну характеристику витрат;
- систему управління витратами;
- формування витрат за місцями і центрами відповідальності;
- методичні основи обчислення собівартості окремих виробів;
- контроль витрат і стимулювання економії ресурсів;
- аналіз системи «витрати—випуск—прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-маркетингових рішень;
- оптимізацію операційної системи підприємства за критерієм витрат.

вміти:

- виявляти фактори, що зумовлюють рівень витрат;
- оцінювати систему управління витратами;
- виявляти витрати за місцями і центрами відповідальності;
- розраховувати собівартість окремих виробів;
- здійснювати контроль витрат;
- аналізувати систему «витрати—випуск—прибуток»;
- оптимізувати операційну систему підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення дисципліни базується на знаннях економічної теорії, менеджменту, економіки підприємства.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ²
Кількість кредитів - <u>4</u> Кількість годин - <u>144</u>	<u>нормативна</u> (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	<u>5</u> (порядковий номер семестру)	<u>7</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	<u>екзамен</u> (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	<u>32</u>	<u>14</u>
- практичні, семінарські (годин)	<u>16</u>	<u>6</u>
- лабораторні роботи (годин)	_____	_____
- самостійна робота студентів (годин)	<u>96</u>	<u>124</u>
- курсовий проект (годин)	_____	_____
- курсова робота (годин)	+	+
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	_____	_____

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Управління витратами підприємства

Тема 1. Управління витратами підприємства

Тема 2. Основні положення аналізу беззбитковості

Тема 3. Основні положення цільового планування прибутку

Розділ 2. Гнучке планування та контроль накладних витрат

Тема 4. Гнучке планування

Тема 5. Контроль накладних витрат

Тема 6. Основні положення управлінського обліку на підприємстві

Розділ 3. Стратегічне управління витратами на підприємстві

Тема 7. Система управління витратами підприємства в рамках CVR підходу

Тема 8. Стратегічне управління витратами на підприємстві

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

² Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа "заочна форма навчання" відсутня.

Основна література

1. Іванюта П.В. Управління ресурсами та витратами: навч. посіб. / П.В.Іванюта, О.П.Лугівська. — 2-ге вид. — К. : ЦУЛ, 2011. — 320 с.
2. Грещак М.Г. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посіб. / М.Г. Грещак, О.М. Гребешкова, О.С. Коцюба. — К.: КНЕУ, 2001. — 228 с.
3. Карпенко О. В. Управлінський облік: навч. посіб. / О. В. Карпенко, Д. В. Карпенко. — К. :Центр учбової літератури, 2012. — 296 с.

Додаткова література

4. Кузьмін О. Є. Управління витратами на підприємствах: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, У. І. Когут. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. — 244 с.
5. Данилко В.К. Управління витратами: навч. посіб. / В.К. Данилко, О.М. Кушніренко, К.С. Марченко. — К.: Каравела, 2014. — 256 с.
6. Маркіна І.А. Контролінг для менеджерів : навч. посіб. / І. А. Маркіна, О. М. Таран-Лала, М. В. Гунченко. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 304 с.
7. Рижикова Н.І. Управління витратами: навч. посіб. / Н.І. Рижикова, О.В. Накісько. — Харків: ХНТУСГ, 2013. — 198 с.

Інформаційні ресурси

8. [Електронний ресурс]. Методичні вказівки до курсової роботи з дисципліни «Управління витратами» для студентів денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» - Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/ekonomiki-pidpriemstva/item/2835-upravlinnia-vytratamy.html>.
9. [Електронний ресурс]. Конспект лекцій з дисципліни «Управління витратами» для студентів денної та заочної форми навчання - Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/avtomobilnij-fakultet/detalej-mashin-i-tmm/itemlist/user/12290-kaфep.html?start=440>.
10. [Електронний ресурс]. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Управління витратами» для студентів денної форми навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» - Режим доступу: <http://files.khadi.kharkov.ua/avtomobilnij-fakultet/detalej-mashin-i-tmm/itemlist/user/12290-kaфep.html?start=400>.

(адреси сайтів з матеріалами)

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

поточні тестові контрольні роботи, семестрова тестова контрольна
робота

(перелік засобів контролю успішності навчання студентів, які застосовуються: тести, екзаменаційні білети, тощо)

Розробники програми: доцент кафедри економіки підприємства, к.е.н., доцент

Блага В.В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, які набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Програма навчальної дисципліни містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

2. Програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ затверджена наказом ректора за №___ від __.06.2015 р.